

Anàlisi transdisciplinar d'un mateix relat des de les perspectives dels docents i els continguts impartits en les assignatures del Grau de Treball Social

Silvia Iannitelli, Belen Parra

1. Introducció

El projecte de recerca té per objectiu aprofundir en l'ensenyament i l'aprenentatge de la Competència transversal de Pensament analític (CPA) en la titulació del Grau de Treball social (Universitat de Barcelona). Aquesta és una de les competències destacades en la formació dels treballadors socials i per la seva professionalització.

En el desenvolupament de la practica docent s'ha posat de manifest una ampla disparitat de criteris ,entre el professorat, sobre el grau de domini que ha de tenir l'estudiant en aquesta competència al llarg de la formació. Sovint les exigències del seu assoliment queden situades dins de cada assignatura i és difícil contemplar una perspectiva global de la ubicació de l'estudiant en els diferents cursos de grau per la manca d'espais de treball col·laboratiu¹.

Cal també assenyalar que la formació dels treballadors socials té un caràcter interdisciplinari degut a la mirada holística i global que el Treball social necessita per comprendre la realitat social i transformar les situacions que generen i perpetuen les desigualtats i l'exclusió social. Es per això que la formació s'enriqueix amb diferents disciplines que complementen les específiques de l'àrea de coneixement.

Els objectius del projecte es concreten en els següents punts:

1. Establir com es concreta la competència de pensament analític en el Treball Social.
 - Establir un llenguatge i un marc comú al voltant de la competència de pensament analític.

¹ Prat, N. Boixadós, A.; Mesquida, J.M. (2013). *Desenvolupament d'un instrument d'avaluació de la competència de pensament analític en la formació de treballador. Socials*. Obtingut a Universitat de Barcelona, Dipòsit Digital de la UB: URL (títol provisional pendent acceptació).

- Consensuar-ne una definició transdisciplinària, la concreció dels nivells de domini i els indicadors corresponents.
2. Afavorir el desenvolupament de la competència de pensament analític entre les assignatures de 1r i 2n de Grau.
 - Dissenyar i aplicar una eina per avaluar-ne el desenvolupament per part de l'estudiant.
 3. Desenvolupar el pensament analític aplicat a l'estudiant de treball social d'una manera progressiva a partir de les assignatures dels dos primers cursos de Grau.
 - Afavorir una comprensió transdisciplinària mitjançant l'articulació d'uns eixos constructors de sentit comuns entre les diferents assignatures, com per exemple: el territori, la identitat, la imatge o la representació social de les persones que són ateses i acompanyades pels treballadors socials, etc.

En el present informe ens centrem en el tercer objectiu i el seu sub objectiu.

2. Context d'aplicació

El context d'aplicació del present treball és el de la realització de l'instrument d'avaluació de la Competència de Pensament Analític, elaborat a partir del treball col·laboratiu de 16 professors i professores que imparteixen docència al Grau de Treball Social en un total de 12 assignatures d'àmbits disciplinars diversos. De les quals 8 pertanyen a primer curs i 4 a segon.

Les assignatures participants de primer curs són: Sociologia; Conceptes Bàsics del Treball Social; Política Social; Antropologia; Història Social Contemporània; Epistemologia del treball Social; Comunicació i Documentació; Iniciació a la Pràctica del treball Social. I de segon curs són: Mètodes i Tècniques en Investigació Social. Desigualtat i Exclusió Social i Habilitats Socials Comunicatives.

Els professors pertanyen a 5 Departaments diferents: Treball Social, Història contemporània, Psicologia Social, Teoria Sociològica, Filosofia del Dret i Metodologia de les Ciències Socials, i Antropologia Social.

3. Objectiu

- Realitzar un treball d'anàlisi sobre com les diferents perspectives disciplinars i curriculars de les assignatures s'integren en la CPA.

4. Metodologia

Per fer aquest treball s'ha dissenyat un relat comú que els mateixos professors han analitzat a partir dels continguts que imparteixen en l'assignatura del grau de Treball Social. A l'anàlisi dels professors s'expliciten les àrees de l'assignatura que els estudiants han de reflectir.

Text:

"Un cas de marginació o rebuig social és el que es troba un noi de 14 anys. Aquest jove, des de fa una anys, es diferencia en certa manera de la resta de nois de la seva classe i de la seva edat, perquè se'l veu amb una certa feminitat que no es reconeix en els altres companys. Fa anys els nois de la seva classe ja començaven a dir-li coses referides al tema de l'homosexualitat que podien ferir els seus sentiments –sempre va amb noies, li agraden les coses de noia que els nois no fan...–, i encara més en aquesta edat, en què els nois poden ser bastant cruels amb aquests temes. En certa manera, els companys l'exclouen un poc del seu grup pel fet de mostrar uns aires efeminats i, per tant, el nano s'estima més ajuntar-se amb noies de la seva edat.

Ara, però, des de fa poc, aquest noi ha confessat als seus companys de classe i a les seves amigues que realment li agradaven els nois i no pas les noies. Es tracta d'una decisió complicada, la qual pot ser difícil d'admetre sobretot en aquesta edat, que és quan encara pot succeir que no un no tingui els sentiments del tot clars respecte d'aquest concepte. Ell també sap que als nois de la seva classe els és més difícil entendre-ho, de manera que el critiquen i possiblement no l'accepten tal com és. Amb aquesta confessió, s'ha fet encara més evident el fet de sentir-se desplaçat i rebutjat pels nanos de la seva classe, ja que els nois no volen estar amb ell perquè no sent els mateixos sentiments que la resta, i, quant a les noies, l'accepten i el comprenen, malgrat que en part tampoc no volen estar-s'hi molt, amb ell, perquè s'estimen més ser noies totes soles que no pas que hi hagi un noi a l'hora de contar les seves confessions.

[Relat anònim]

5. Resultats i conclusions

Per identificar els nuclis connectors temàtics comuns entre assignatures s'ha buidat cadascú dels anàlisis de les assignatures:

Assignatures	Moment evolutiu	Identitat	Importància del grup	Data cronològica	Contextualització geogràfica	Poder i control social	Text i context	Categories	Marginació, estigma
Conceptes bàsics del treball social									
Psicologia									
Sociologia									
Historia									
Iniciació a la pràctica del treball social i els serveis socials									
Epistemologia									
Antropologia social									
Comunicació i Documentació									
Habilitats comunicatives									
Mètodes i tècniques d'investigació									
Desigualtat i Exclusió social									
Polítiques socials.									
	3	7	4	4	3	6	6	5	7

El temes etiquetatge; identitat; poder; text i context, són els més prevalents en les assignatures, poden pensar, per tant, en la seva qualitat de nuclis connectors entre assignatures.

Aquests temes comuns podrien esdevenir nuclis constructors de sentit transversal que amb enfocaments diversos s'abordarien des de les assignatures de primer i segon curs o podrien permetre treballs específics de la CPA amb un enfocament global i menys fragmentat per assignatures.

6. Bibliografia

Prat, N., Boixadós, A. Mesquida, J. M., & Palacin, C. (2011) *Proyectos de innovación docente: Hilos conductores: transdisciplinariedad docente y pensamiento analítico en Trabajo social*. Document de treball no publicat.